

TUBERKULOZA

Prema aktualnim podacima Svjetske zdravstvene organizacije od tuberkuloze godišnje oboli 10 milijuna osoba, a 1,5 milijun oboljelih umire od tuberkuloze. Premda je tuberkuloza proširena u cijelom svijetu, ipak najviše oboljelih živi u nekim zemalja (Bangladeš, Indija, Indonezija, Kina, Nigerija, Pakistan, Filipini, Južnoafrička Republika). Tuberkuloza je posljednjih godina postala najčešća pridružena zarazna bolest kao „vodeći ubojica“ među HIV pozitivnima.

Uzročnik tuberkuloze je bakterija štapićastog oblika (*Mycobacterium tuberculosis*) ili Kochov bacil - prema dr. Robertu Kochu koji je 1882. godine objavio svoje otkriće o uzročniku tuberkuloze. Izvor zaraze tuberkulozom je bolesna osoba u čijem se iskašljaju nalaze bacili tuberkuloze koji se šire kapljičnim putem zrakom (aerosolom) poput prehlade (govor, kašalj, kihanje) i udisanjem dospijevaju u pluća. Uzročnik tuberkuloze može opstati u ljudskom tijelu i bez znakova bolesti (latentna infekcija) pa zaražena osoba ne mora nužno oboljeti niti je zarazna za druge osobe u svojoj okolini. Samo manji postotak ljudi oboli od aktivne i većinom plućne tuberkuloze

Od tuberkuloze može oboljeti svatko, no češće se javlja u odrasloj dobi kao bolest nekih skupina ljudi (starije i raseljene osobe, beskućnici, zatvorenici, alkoholičari, pušači), a siromaštvo, pothranjenost i loši higijenski uvjeti života pridonose razvoju tuberkuloze. Širenju zaraze pogoduje bliski kontakt s osobom oboljelom od tuberkuloze (kućanstvo, radno mjesto, zajednički smještaj).

Na tuberkulozu treba misliti kod dugotrajnog suhog kašlja, gubitka apetita ili tjelesne mase kao i kod upale pluća koja ne prolazi. Tuberkuloza se otkriva pojavom općih simptoma i znakova bolesti koji traju duže od tri tjedna (kašalj, povišena temperatura, noćno znojenje, gubitak apetita i tjelesne mase, slabost, umor). Tuberkuloza najčešće zahvaća pluća, ali može zahvatiti i druge organe (limfni čvorovi, mozak, bubrezi, kosti) pa se tad razvija kao izvan plućna tuberkuloza. Liječenje tuberkuloze počinje u bolnici i traje dva mjeseca, a nakon otpusta iz bolnice potrebno je daljnje liječenje još četiri mjeseca, uz nužno pridržavanje svih liječničkih uputa.

Svaka neliječena osoba oboljela od tuberkuloze može zaraziti od 10 do 15 osoba godišnje, a barem jedna od njih će oboljeti. Tuberkulozni bolesnik koji se ne liječi opasan je za okolinu, a 50 posto neliječenih osoba umire tijekom pet godina. Nepravilno liječenje tuberkuloze smanjuje mogućnost potpunog izlječenja i može dovesti do razvoja težih oblika multirezistentne tuberkuloze (stvaranje otpornosti prema nekim ili svim lijekovima) od koje godišnje oboli 800 tisuća osoba u svijetu. Tuberkuloza je izlječiva zarazna bolest ako se otkrije na vrijeme i pravilno liječi redovitim uzimanjem više lijekova istodobno (antituberkulotici). Cijepljenje je najbolja primarna prevencija protiv tuberkuloze.

Prema podacima Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2020. godinu u Republici Hrvatskoj je bilo 183 osoba novooboljelih od tuberkuloze (4,5 oboljelih na 100 tisuća stanovnika), a 19 je osoba umrlo od tuberkuloze. Bez obzira što je u Republici Hrvatskoj dobra epidemiološka situacija, ipak na tuberkulozu treba stalno misliti kod upale pluća koja ne prolazi uobičajenim liječenjem. Posljednjih godina uočen je porast broja oboljelih od tuberkuloze kod osoba koje boluju od kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), dijabetesa, malignih bolesti ili koji su na neki drugi način oslabljenog imuniteta.

Svake godine Hrvatski Crveni križ obilježava zajedničku akciju društava Hrvatskog Crvenog križa - Tjedan borbe protiv tuberkuloze od 14. do 21. rujna, čime se želi podsjetiti na važnost sprečavanja, ranog otkrivanja i pravilnog liječenja tuberkuloze u našoj zemlji.

ČUVAJMO NAŠA PLUĆA!